

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY

ხელნაწერის უფლებით

ნატო გუგავა

**განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური
მონაცემების დაცვის სტანდარტები საქართველოს
საჯარო სექტორში და საერთაშორისო გამოცდილება**

დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად
წარდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

სადოქტორო პროგრამა: საჯარო მმართველობა
შიფრი 1109

თბილისი
2017 წელი

სამუშაო შესრულებულია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტში
ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის საჯარო მმართველობისა და
ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტი

ხელმძღვანელი: ასოცირებული პროფესორი გიორგი გორაძე

რეცენზენტები: -----

დაცვა შედგება 2017 წლის --- 14--.—07.---- , ----- საათზე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნესტექნოლოგიების
ფაკულტეტის საუნივერსიტეტო სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე,
კორპუსი -----, აუდიტორია № -----
მისამართი: 0175, თბილისი, კოსტავას 77.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება სტუ-ს ბიბლიოთეკაში,
ხოლო ავტორეფერატისა, ფაკულტეტის ვებგვერდზე.

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი:

პროფესორი ლ. კოჭლამაზაშვილი

Summary

Protection of personal data is one of the basic human rights in democratic societies and relevant institutions and regulations exist for its realization. Government of Georgia undertook significant steps toward protection of personal data in recent years. This was reflected in the establishment of personal data protection guarantees in legislation. In particular, Parliament of Georgia adopted Law of Georgia on Personal Data Protection in December 28, 2011, representing an important instrument for protection of citizens' personal data. In the beginning of 2013 Data Protection Authority – Office of the Personal Data Protection Inspector was established, which is mandated to monitor legitimacy of personal data processing in Georgia.

Besides, state of personal data protection in the country plays crucial importance to the Georgia's Euro-Atlantic integration process. Over the years, the EU has paid particular attention to this issue. By signing the Association Agreement with the EU on June 27, 2014, Georgia committed itself to implement European standards in personal data protection and to carry out institutional reforms in this field. It is noteworthy, that along with systematic reforms cooperation with the EU member states requires establishment of modern standards of personal data protection in public and private sectors in Georgia, sharing of best international practice, further development of this field and its modernization. In addition, in the process of implementation of modern standards, equal attention shall be paid to the issuance of publications, papers, programmes, methodic and practical guidelines based on scientific research as well as establishment of university disciplines and conduct of other educational activities (such as training courses, workshops, round tables, discussions, etc.) that are revised and adjusted to the contemporary state of play. On the one hand, this will provide valuable assistance to the interested individuals, and on the other, it will simplify and accelerate implementation of modern standards in Georgia.

Personal data protection constitutes protecting of an individual from infringement of his/her privacy, preventing its illegal use or threat to alteration. It shall be mentioned, that development of this field in Georgia has started only four years ago. Therefore, personal data protection and subsequent problems, both in terms of academic research and practical use, constitutes a new phenomenon for Georgian legislation. Taking into account such reality, identification and assessment of problems related to personal data processing and protection in public institutions constitutes an important challenge; paying more attention to personal data protection and establishment of additional legislative regulations became particularly important in the era of development of computer and biotechnology, digitalization processes and scientific progress.

This paper addresses processing of special categories of data (sensitive data) in public sector in Georgia and subsequent problems, international experience and establishment of effective management methods; development of such methods plays crucial importance to the protection of sensitive data in the country.

Following research objectives are set and solved in the presented dissertation work:

- Definition of personal data, including sensitive data, and its development;
- National standards of sensitive data processing in public sector, international experience in this area and comparative analysis;
- Analysis/assessment of problems related to the processing and protection of sensitive data in public sector in Georgia.
- Recommendations for the protection of sensitive data in public sector in Georgia.

Widely disseminated and well-tested methods in the scientific field were used in solving above mentioned tasks. These include but are not limited to: historical-comparative, logical, systematic - structural, functional, content analysis, situational analysis, synthesis, study and comparison of documents.

Based on the results of data processing and surveys, theoretical methodological basis is designed to facilitate the establishment of effective data management to protect sensitive data in public sector in Georgia.

This paper addresses basic problems in processing and protection of sensitive data in public sector, concrete examples are discussed and hindering circumstances to the protection of sensitive data are identified.

The paper includes recommendations for effective management and protection of sensitive data in public sector in Georgia.

სადისერტაციო ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

საქართველოში მე-20 საუკუნის ბოლოდან დაიწყო და ყოველდღიურად იზრდება ინფორმაციის დამუშავებისას კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენების პრაქტიკა კერძო კომპანიებისა თუ საჯარო დაწესებულებებში. მონაცემების დამუშავება და ინფორმაციის მიმოცვლა ქვეყნის შიგნით თუ გარეთ ბევრად მარტივი გახდა. მონაცემთა ბაზაზე წვდომის შემთხვევაში მარტივადაა შესაძლებელი პერსონალური ინფორმაციის მოძიება და შეცვლა, რაც ასევე ზრდის მონაცემთა არამიზნობრივად და ბოროტად გამოყენების რისკს.

ასეთი გამოწვევების ფონზე მნიშვნელოვანია ყველა ქვეყანამ შექმნას ისეთი სტანდარტები და გარანტიები, რომლითაც დაიცავს მოქალაქეთა პერსონალურ მონაცემებს, მით უფრო განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემებს მათი არამართლზომიერი და არაკანონიერი გამოყენების საფრთხისაგან. საქართველოში „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონი განსაზღვრავს მონაცემების დაცვის სტანდარტებს, ასევე იმ სამართლებრივ საფუძვლებს, რომელთა დაცვაც აუცილებელია საქართველოს საჯარო სექტორში პერსონალური მონაცემების, მათ შორის განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისას. შესაბამისად, საჯარო სექტორში მონაცემების დაცვის თანამედროვე სტანდარტების იმპლემენტაციის პროცესში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სამეცნიერო კვლევის საფუძველზე მომზადებული პროგრამები, ნაშრომები, პუბლიკაციები, მეთოდურ-პრაქტიკული სახელმძღვანელოები, განახლებული და თანამედროვეობას მორგებული საუნივერსიტეტო დისციპლინები და სხვა ტიპის შემეცნებითი აქტივობები (სასწავლო კურსები, ტრენინგ-პროგრამები, სამუშაო შეხვედრები, მრგვალი მაგიდები, დისკუსიები და ა.შ.). ვინაიდან, ყოველივე ზემოაღნიშნული მნიშვნელოვან დახმარებას უწევს, როგორც ამ დარგის განვითარებით დაინტერესებულ ნებისმიერ პირს, ასევე, ამარტივებს თანამედროვე სტანდარტების დანერგვის პროცესს საქართველოში.

ნაშრომის აქტუალურობა

საქართველოში პერსონალურ მონაცემების განვითარების ისტორია მხოლოდ ოთხ წელს ითვლის. მიუხედავად იმისა, რომ 2006 წლიდან საქართველო 1981 წლის „პერსონალური მონაცემების ავტომატური გზით დამუშავებისას ფიზიკური პირების დაცვის შესახებ“ კონვენციის მონაწილეა, საქართველოში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მარეგულირებელი კანონი 2011 წლის ბოლომდე არ არსებობდა. შესაბამისად, არ არსებობდა პერსონალურ მონაცემთა დაცვაზე ზედამხედველობის განმახორციელებელი დამოუკიდებელი ორგანო.

2011 წელს პარლამენტმა მიიღო „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონი, რომელიც ძალაში შევიდა და ნაწილობრივ ამოქმედდა 2012 წლის პირველ მაისს. 2013 წლის 01 ივლისს კი პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის დანიშვნით ფუნქციონირება დაიწყო პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერებაზე ზედამხედველმა ორგანომ საქართველოში. „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედებამ, ასევე, დღის წესრიგში დააყენა სახელმწიფო სტრუქტურებში მონაცემთა დამუშავების წესებისა და მათი დაცვის სტანდარტების ინპელემენტაცია. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მარეგულირებელი კანონმდებლობის შექმნა და მისი პრაქტიკაში დანერგვა იყო საქართველოსა და ევროპის კავშირს შორის სავიზო დიალოგის ერთ-ერთ მნიშვნელოვანი ნაწილი.

მიუხედავად პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საზედამხედველო ორგანოს განვითარების ოთხ წლიანი ისტორიისა, მისი როლი, ფუნქციები და დანიშნულება, შეიძლება ითქვას, რომ კვლავაც სიახლეს წარმოადგენს, როგორც საქართველოს მოქალაქეთათვის, ასევე მონაცემთა დამმუშავებელთათვის, მით უფრო დედაქალაქის ფარგლებს გარეთ არსებული ორგანიზაციებისა და სუბიექტებისათვის. შესაბამისად, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის თემატიკა და პრობლემატიკა, როგორც მისი აკადემიური კვლევის, ისე პრაქტიკული გამოყენების თვალსაზრისით,

წარმოადგენს სიახლეს ქართული სამართლისათვის. ამ რეალობის გათვალისწინებით კი უმნიშვნელოვანეს გამოწვევას წარმოადგენს, საზედამხედველო ორგანოს შექმნის შემდეგ, საქართველოს სახელმწიფოს საჯარო სტრუქტურებში პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის კუთხით არსებული პრობლემების დანახვა და შეფასება.

წარმოდგენილ ნაშრომში შესწავლილია, როგორც საერთაშორისო და ეროვნული კანონმდებლობა განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვასთან დაკავშირებით, ასევე გაანალიზებულია საჯარო სექტორში ამ კატეგორიის მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის მხრივ არსებული პრაქტიკა, გამოვლენილია განვითარების დადებითი და ხელისშემშლელი ტენდენციები.

ნაშრომს შეუძლია გარკვეული წვლილი შეიტანოს საქართველოს სახელმწიფოს საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემებისა დამუშავებისა და დაცვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბებაში, ვინაიდან ნაშრომში ასახული დასკვნები ეყრდნობა პრაქტიკაში გამოყენებულ გამოცდილებას. შესაბამისად, ნაშრომი სასარგებლო იქნება იმ პირთა წრისათვის, რომლებიც მუშაობენ საჯარო სამსახურში და რომელთა ფუნქცია-მოვალეობებს განეკუთვნება განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემების დამუშავება და ამ კატეგორიის მონაცემების დაცვისათვის შესაბამისი ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომების გატარება, ასევე ამ სფეროში მოღვაწე მეცნიერებისთვის, სტუდენტებისა და პერსონალური მონაცემების საკითხით დაინტერესებული ყველა პირისათვის.

კვლევის ობიექტია - საქართველოში პერსონალურ მონაცემთა დაცვაზე საზედამხედველო ორგანოს შექმნის შემდეგ საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის მხრივ არსებული თეორია და პრაქტიკა.

კვლევის საგანია - საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოებში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვის მხრივ არსებული პრაქტიკის შესწავლა, ეროვნულ კანონმდებლობასთან მისი შესაბამისობის დადგენა და, ამ მხრივ, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის გადაწყვეტილებების გაანალიზება.

კვლევის ამოცანებია:

- პერსონალური მონაცემების, მათ შორის განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების განმარტება და განვითარების ისტორია;
- საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის ეროვნული სტანდარტები, ამ მხრივ არსებული საერთაშორისო გამოცდილება და შედარებითი ანალიზი;
- საქართველოს საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის მხრივ არსებული პრობლემების ანალიზი/შეფასება;
- საქართველოში საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემების დაცვისათვის კონკრეტული რეკომენდაციების შემუშავება.

კვლევის მიზანია - საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვის მხრივ არსებული პრობლემების გამოვლენა, იდენტიფიცირება, შეფასება, დადებითი და უარყოფითი მხარეების გამოვლენა. ასევე განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვისათვის ეფექტიანი მექანიზმის შემუშავება და ისეთი შინაარსის რეკომენდაციების შეთავაზება, რაც ხელს შეუწყობს საქართველოს სახელმწიფოში მოქმედ საჯარო ორგანიზაციებს არსებული ნაკლოვანებების დაძლევისა და ამ კატეგორიის მონაცემების

ეფექტიანი მართვისათვის შესაბამისი სტრუქტურული, ორგანიზაციული და ტექნიკური ზომების გატარებაში.

კვლევის მეთოდოლოგია:

კვლევის მეთოდოლოგია უშუალოდ გამომდინარეობს საკვლევი ობიექტის არსიდან და თავისებურებებიდან, მიზნიდან და გადასაწყვეტი ამოცანებიდან. ნაშრომის თეორიულ, მეთოდოლოგიურ და წყაროთმცოდნეობის მთავარ ბაზას წარმოადგენს პერსონალური მონაცემების დაცვის სფეროში ეროვნული და საერთაშორისო ნაშრომები, სახელმძღვანელოები და სტატიები. მნიშვნელოვანი ადგილი ეთმობა სხვადასხვა საკანონმდებლო დოკუმენტებს, საცნობარო მასალებსა და ინტერნეტ-რესურსებს.

კვლევის კონკრეტული მეთოდებიდან ნაშრომში გამოყენებულია სამეცნიერო სფეროში გავრცელებული და კარგად აპრობირებული რამდენიმე მეთოდი. ესენია: ისტორიულ-შედარებითი, ლოგიკური, სისტემურ-სტრუქტურული, ფუნქციონალური, კონტენტ-ანალიზი, სიტუაციური ანალიზი, სინთეზი, დოკუმენტების შესწავლა-შედარება და პროგნოზირება.

ჰიპოთეზა - სადისერტაციო ნაშრომში შევეცდებით დავამტკიცოთ, რომ განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის მიზნით საქართველოს საჯარო სექტორში სტრუქტურული რეორგანიზაცია, ფუნქციონალური გამლიერება, უახლესი ტექნოლოგიებისა დანერგვა და შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს საჯარო სექტორში ამ კატეგორიის პერსონალური მონაცემების ეფექტიანად მართვის პროცესს.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე:

პერსონალურ მონაცემთა დაცვა წარმოადგენს ერთგვარ სიახლეს ქართულ რეალობაში. შესაბამისად, ამ ნაშრომის მეცნიერული სიახლე, უპირველეს ყოვლისა, მდგომარეობს იმაში, რომ პერსონალურ მონაცემთა

დაცვის ინსპექტორის, როგორც მონაცემთა დაცვაზე საზედამხედველო ორგანოს შექმნის შემდეგ, საჯარო დაწესებულებებში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვის მხრივ არსებული მდგომარეობა სიღრმისეულად არ შესწავლილა და საკითხი მეცნიერულად არ დამუშავებულა (თუ არ ჩავთვლით მის ცალკეულ ასპექტებს გამოქვეყნებულს სამეცნიერო სტატიების სახით). ამასთან, აღსანიშნავია, რომ გარდა პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის ცალკეული რეკომენდაციებისა, უშუალოდ საჯარო სექტორში თითქმის არაა დადგენილი მონაცემთა დაცვის სტანდარტები. მეცნიერული სიახლედ შეიძლება ჩაითვალოს ისიც, რომ ამ ნაშრომის სახით სამეცნიერო ბრუნვაში შემოდის აქამდე გამოუქვეყნებელი და ნაკლებად გამოკვლეული მასალები. გარდა აღნიშნულისა, წარმოდგენილ ნაშრომში:

- მრავალრიცხოვანი ლიტერატურული მონაცემების დამუშავების საფუძველზე შექმნილია თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძველი, რომელიც ხელს უწყობს საქართველოს საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვისა და მონაცემების მართვის ეფექტიანი სისტემის ფორმირებას;
- პირველად შესწავლილია განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემების მართვისა და დაცვის მხრივ, საზედამხედველო ორგანოს შექმნის შემდეგ, საქართველოს საჯარო სექტორში არსებული ვითარება, თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები. გაანალიზებულია ამ კატეგორიის მონაცემების მართვისათვის ეფექტიანი მექანიზმის აუცილებლობა საქართველოს სახელმწიფოს საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებში;
- წარმოდგენილია საერთაშორისო კანონმდებლობა და პრაქტიკა მსოფლიოს ზოგიერთი დიდი ქვეყნების (ამერიკის შეერთებული შტატების, დიდი ბრიტანეთის გაერთიანებული სამეფოს, იტალიის და სხვა) მაგალითზე, მოცემულია შედარებითი ანალიზი და განვითარების პერსპექტივები.

- წარმოდგენილია ფასეული და პრაგმატული ხასიათის დასკვნები, ასევე რეკომენდაციები განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვისა და მართვის ეფექტიანი სისტემის შესაქმნელად.

წარმოდგენილი ნაშრომი მნიშვნელოვანია თეორიული და პრაქტიკული თვალსაზრისით.

თეორიული თვალსაზრისით - პერსონალური მონაცემების, მათ შორის განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების განვითარების, ამ მხრივ საქართველოს საჯარო სექტორში არსებული ვითარების თეორიული და პრაქტიკული ასპექტების ანალიზი საშუალებას გვაძლევს ერთიანად წარმოვაჩინოთ და შევაფასოთ ამ დარგის განვითარების თეორიული ასპექტები, დადებითი და უარყოფითი ტენდენციები.

პრაქტიკული თვალსაზრისით - განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების ეფექტიანად დაცვა მნიშვნელოვანია საქართველოს საჯარო სექტორის მონაცემთა დამმუშავებლებისათვის. შესაბამისად, ამ მხრივ, ნაშრომში მოცემული მეცნიერული კვლევის შედეგი მიმართულია, როგორც პრაქტიკული შედეგების მიღებაზე, ასევე სიახლეების პრაქტიკაში დანერგვაზე.

სადისერტაციო ნაშრომი ხელს შეუწყობს საქართველოს სახელმწიფოს საჯარო სექტორის მონაცემთა დამმუშავებლებს განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების დროს მიიღონ ეფექტიანი გადაწყვეტილებები და ამ მონაცემების დაცვისათვის გაატარონ აუცილებელი ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომები. შესაბამისად, ნაშრომი დაეხმარება ამ საკითხით დაინტერესებულ ყველა პირს, საჯარო სექტორის მონაცემთა დამმუშავებლებს გაიაზრონ განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვისათვის აუცილებელი მნიშვნელოვანი თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები, რათა მათი

საქმიანობა ამ მხრივ იყოს სტანდარტების შესაბამისი და შედეგზე ორიენტირებული.

ნაშრომის მოცულობა და სტრუქტურა:

სადისერტაციო ნაშრომი მოიცავს 167 გვერდს და შედგება შესავალი ნაწილს, ლიტერატურის მიმოხილვის, საერთაშორისო და ადგილობრივი კანონმდებლობის ანალიზის, საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემთა დამუშავების პროცესში ინსპექტორის მანდატის წარმოჩენის, საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებში განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემთა დაცვის მხრივ გამოვლენილი პრობლემების იდენტიფიცირების, განსჯის, დასკვნისა და შესაბამისი რეკომენდაციებისაგან.

რეზიუმე - ქართულ და ინგლისურ ენებზე მოკლედ არის გადმოცემული შესრულებული სამუშაოს შინაარსი, ნაშრომის სიახლე, მიღწევები, შედეგები და ღირებულებები.

შესავალი ნაწილი - დასაბუთებულია საკვლევი თემატიკის აქტუალობა და მნიშვნელობა, განსაზღვრულია კვლევის საგანი, კვლევის ობიექტი, კვლევის მიზანი, დასახული მიზნის მისაღწევად მოცემულია შესასრულებელი ამოცანები, კვლევის თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძვლები. ასევე, დასაბუთებულია კვლევის სიახლე, მისი თეორიული და პრაქტიკული მნიშვნელობა.

ლიტერატურის მიმოხილვა - შესწავლილია ეროვნული და საერთაშორისო კანონმდებლობა, ლიტერატურა, საცნობარო მასალები, დოკუმენტური და კომპიუტერული წყაროები.

ნაშრომის პირველი თავი – „საერთაშორისო კანონმდებლობა პერსონალური მონაცემების დაცვის თაობაზე“ შედგება ოთხი ქვეთავისაგან, სადაც მოცემულია მონაცემთა დაცვის შესახებ კანონის შექმნის ისტორია, მონაცემთა დამუშავებისათვის ევროპული სამართლით დადგენილი საკვანძო პრინციპები და საფუძვლები, განხილულია ადამიანის უფლებათა

ევროპული სასამართლოს ზოგიერთი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება. ასევე, ცალკე ქვეთავად წარმოდგენილია სხვა ქვეყნების გამოცდილება, მათ შორის ამერიკის შეერთებული შტატებში, აზიის ქვეყნებსა და რუსეთში არსებული მდგომარეობა. წინამდებარე თავში კვლევის შედეგად წარმოდგენილია ის საერთაშორისო სტანდარტები, რომელის დაცვა მნიშვნელოვანი და აუცილებელია განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების პროცესში.

ნაშრომის მეორე თავი – „განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემები და ადგილობრივი კანონმდებლობა“, შედგება ოთხი ქვეთავისაგან და მოცემულია პერსონალური მონაცემების, მათ შორის განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების ცნება, მნიშვნელობა. ეროვნული კანონმდებლობით მონაცემთა დამუშავებისათვის დადგენილი ისეთი ძირითადი პრინციპების განმარტება, როგორცაა: სამართლიანობა და კანონიერება, მონაცემთა სუბიექტის ღირსების დაცვა, მონაცემების ნამდვილობა და სიზუსტე, მონაცემთა პროპორციულობა და ადეკვატურობა, მისი დამუშავებისათვის მკაფიოდ განსაზღვრული კანონიერი მიზნის არსებობა და მონაცემთა შენახვა მხოლოდ მიზნის მისაღწევად განსაზღვრული აუცილებელი ვადის განმავლობაში. ასევე, წარმოდგენილია ის სამართლებრივი საფუძვლები, რომელთა არსებობის შემთხვევაშიც შესაძლებელია განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავება და განმარტებულია განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისას მონაცემთა დამუშავებლის უფლება-მოვალეობები. ამასთან, ამავე თავში განხილულია საზღვარგარეთის ზოგიერთი ქვეყნის (შვედეთი, ნორვეგია, დიდი ბრიტანეთი და იტალია) ეროვნული კანონის მიხედვით განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების განმარტება, მისი დამუშავებისათვის დადგენილი საფუძვლები და მოცემულია შედარებითი ანალიზი.

ნაშრომის მესამე თავი – „პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერებაზე ზედამხედველო ორგანო და მისი მანდატი“,

ითვალისწინებს ორ ქვეთავს და მასში განხილულია, ერთი მხრივ, საქართველოში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის, ხოლო, მეორე მხრივ, სხვა ქვეყნების საზედამხებდველო ორგანოების, მანდატი, სტრუქტურა, უფლება-მოვალეობები, საქმიანობის მიმართულებები, საჯარო სექტორზე მონაცემთა დაცვისა და ზედამხებდველობის განხორციელების ფორმები და საჯარო უწყებების ანგარიშვალდებულება ამ ინსტიტუტის წინაშე.

ნაშრომის მეოთხე თავი – „საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემების დამუშავებისას გამოვლენილი პრობლემები“, წარმოდგენილია სამ ქვეთავად, წლების მიხედვით მოცემულია საქართველოს საჯარო სექტორში ამ კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის მხრივ არსებული სიტუაცია და გამოწვევები, დადებითი და უარყოფითი ტენდენციები. ნაშრომში განხილულია საქართველოს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის ის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები, რომლებიც შეეხება განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების კანონიერების შემოწმებას საჯარო ორგანიზაციებში და გაანალიზებულია ამ მხრივ არსებული პრაქტიკა.

ნაშრომის ბოლოს დასკვნის სახით წარმოდგენილია საქართველოს სახელმწიფოს საჯარო სექტორში იდენტიფიცირებული პრობლემები და შემოთავაზებულია რეკომენდაციები.

ზოგადი დასკვნები

წინამდებარე ნაშრომში წარმოდგენილია განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვის კუთხით საქართველოს საჯარო სექტორში არსებული რეალობა და გამოწვევები. ნაშრომიდან ცხადად ჩანს, თუ რაოდენ დიდი პასუხისმგებლობა აკისრიათ საჯარო უწყებებს განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის პროცესში.

XXI საუკუნეში, როდესაც ინტერნეტი გლობალურ საკომუნიკაციო და საინფორმაციო საშუალებად იქცა, მსოფლიოში ტექნოლოგიების

განვითარება წინ უსწრებს მიღებულ თუ მისაღებ საკანონმდებლო რეგულაციებს, როდესაც აქტიურად მიმდინარეობს სამყაროს ციფრული გარდაქმნა, მეტად მნიშვნელოვანია საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისათვის არსებობდეს სამართლებრივი და უსაფრთხო გარემო, რათა მონაცემთა სათანადო დაცვით თავიდან იქნას აცილებული მონაცემთა დანაშაულებრივი თუ სხვა მიზნებისთვის გამოყენების რისკები. ევროპის მონაცემთა დაცვის ზედამხედველის პიტერ ჰუსტინქსის აზრით, „ციფრული ტექნოლოგიების ეპოქა, რომელშიც ჩვენ ვცხოვრობთ, გამოირჩევა კრეატიული და ინოვაციური მიდგომებით. შეუძლებელი და მიზანშეუწონელია კანონით „ინოვაციის“ რეგულირება. თუმცა, კანონმა აუცილებლად უნდა შექმნას ადამიანის უფლებების რეალიზების საშუალებები და განსაზღვროს მონაცემთა დამმუშავებლების პასუხისმგებლობა.“

წარმოდგენილი მასალის ანალიზის საფუძველზე საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემების დამუშავების კუთხით იკვეთება შემდეგი ძირითადი პრობლემები:

1. **პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საკითხისადმი დაბალი ცნობადობა.** აღსანიშნავია, რომ ტექნოლოგიური პროგრესის პირობებში პერსონალური მონაცემების მოპოვებამ და დამუშავებამ სწრაფი, მასშტაბური და მოცულობითი ხასიათი შეიძინა. ადამიანები ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხედავენ, რამდენად ხშირია მათი მონაცემების შეგროვება, შენახვა, გამჟღავნება ან გავრცელება. მოქალაქეთა გარკვეულ ნაწილს აქვს განცდა, რომ მუდმივი დაკვირვების ქვეშ არიან. შესაბამისად, აინტერესებთ, რა მიზნით და რა ვადით ხდება მათ შესახებ ინფორმაციის შეგროვება, არის თუ არა ეს კანონიერი, ვის მიუწვდება ხელი მათ მონაცემებზე, რა საშუალებები არსებობს მათი დარღვეული უფლებების დასაცავად. ინფორმირებულობის დაბალი მაჩვენებლის გამო, სამწუხაროდ, მოქალაქეები სოციალური ქსელებით თუ სხვა საშუალებებით ხშირად ასაჯაროებენ საკუთარ პერსონალურ მონაცემებს და ვერ აცნობიერებენ, რა ზიანის მომტანი შეიძლება იყოს მათი ქმედება. ეს პრობლემა აქტუალურია

არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ სხვა, უფრო განვითარებულ ქვეყნებშიც. ევროპის კავშირის ფუნდამენტურ უფლებათა სააგენტოს მიერ 16 სახელმწიფოში ჩატარებული კვლევის საფუძველზე გამოქვეყნებულ ანგარიშში ხაზგასმულია მოქალაქეთა ცნობიერებისა და ინფორმირებულობის დაბალი დონე.

2. განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისათვის კანონში შესაბამისი ცვლილებისა და მონაცემთა დაცვის შინადა სახელმძღვანელო ინსტრუქციის არ არსებობა. მნიშვნელოვანია ის გარემოება, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ კანონი საქართველოში 2012 წლის 01 მაისს შევიდა ძალაში და „შესაბამისად, ისეთ მნიშვნელოვანი სფეროების მარეგულირებელ სამართლებრივ აქტებში, როგორცაა ჯანდაცვა, დაზღვევა, სოციალური უზრუნველყოფა, განათლება, კომუნიკაცია და სხვა, ცალსახად და მკაფიოდ არ არის ფორმულირებული მონაცემთა დამუშავების საკითხები, რაც პრაქტიკაში მონაცემთა არაერთ დამმუშავებელს უქმნის პრობლემას. პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და მისი საჯარო ინტერესთან შეუთავსებლობის საკითხი კვლავ რჩება გამოწვევად, თუმცა პერსონალური მონაცემების დაცვის კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია საერთაშორისო სტანდარტებთან წარმოადგენს საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების ხელშეკრულების ვალდებულებასაც, რაც ამ მიმართულებით საჯარო უწყებებშიც სტრუქტურის სიღრმისეულ ცვლილებას გულისხმობს და სახელმწიფოსთვის ეს არ უნდა წარმოადგენდეს, მხოლოდ ნაკისრ ვალდებულებას, რომელიც ფორმალურად უნდა შესრულდეს. ხშირია შემთხვევები, როდესაც საჯარო უწყებები, მიუხედავად მიზნობრიობისა, განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემებს ამუშავებენ კანონდარღვევით, მხოლოდ იმის გამო, რომ არ მოახდინეს „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში შესაბამისი ცვლილების განხორციელება და საჯარო უწყების მარეგულირებელ სპეციალურ კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია.

3. **მონაცემთა დაცვაზე კონკრეტული პასუხისმგებელი პირის/სრტუქტურული რგოლისა და მონიტორინგის ეფექტიანი მექანიზმის არ არსებობა.** აღსანიშნავია, ევროკავშირის პერსონალური მონაცემების დაცვის ახალი რეგულაცია ითვალისწინებს პერსონალური მონაცემების დაცვის ოფიცრის პოზიციის სავალდებულობას. აღნიშნული პოზიცია სავალდებულო უნდა იყოს საჯარო დაწესებულებებისათვის და იმ მონაცემთა დამმუშავებლებისათვის, რომლებიც დიდი ოდენობით პერსონალურ მონაცემებს ამუშავებენ, განსაკუთრებით იმ კომპანიებისათვის, რომლებიც ამუშავებენ განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემებს. მონაცემთა დაცვის ოფიცრის პოზიცია არ არის სიახლე ევროკავშირის ბევრი სახელმწიფოსათვის. თუმცა, დღესდღეობით ეს პოზიცია მეტად მნიშვნელოვანი გახდა ევროკავშირის ახალი რეგულაციის პრაქტიკაში იმპლემენტაციის მიზნებიდან გამომდინარე. ექსპერტები მიიჩნევენ, რომ მონაცემთა დაცვის ოფიცერმა უნდა დააბალანსოს სიცარიელე და წინააღმდეგობა ინფორმაციული ტექნოლოგიების, იურიდიულ, ადამიანური რესურსების მართვისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის დეპარტამენტების საქმიანობას შორის. ამასთან, მან უნდა ისარგებლოს დამოუკიდებლობით კომპანიის ან საჯარო დაწესებულების იერარქიაში. მონაცემთა დაცვის ოფიცერი მოიაზრება, როგორც შიდა პოლიციელი და მამხილებელი. მიუხედავად იმისა, რომ მონაცემთა დაცვის ოფიცრის პოზიცია არ არის სავალდებულო ყველა მონაცემთა დამმუშავებლებისათვის კომპანიაში აუცილებლად უნდა არსებობდეს პირი, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება პერსონალური მონაცემების დაცვის საკითხებზე.

4. **განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების პრინციპების დარღვევითა და საფუძვლის გარეშე დამუშავება.** ნაშრომში წარმოდგენილი მასალიდან ნათლად ჩანს, რომ საქართველოს მონაცემთა დაცვის კანონმდებლობა თითქმის სრულ ჰარმონიზაციაშია ევროპულ კანონმდებლობასთან, თუმცა ჯერ კიდევ პრობლემებია საჯარო უწყებებში სტანდარტების შესაბამისად პრაქტიკაში კანონის

იმპლემენტაციასთან დაკავშირებით. საჯარო სექტორში მონაცემთა დამუშავების პროცესში კვლავაც პრობლემას წარმოადგენს მონაცემთა დაცვისათვის კანონით გათვალისწინებული პრინციპების დარღვევა, რაც გამოხატება მიზნის არაპროპორციულად, არაადეკვატურად, დიდი მოცულობითა და განუსაზღვრელი ვადით მონაცემთა შეგროვებასა და შენახვაში. ხშირია შემთხვევები, როდესაც დიდი მოცულობით პერსონალურ მონაცემებსა და მოძველებულ, გასაახლებელ ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა აქვთ სახელმწიფო ორგანიზაციებს ან ამ კატეგორიის მონაცემებს ამუშავებენ შესაბამისი სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე.

5. საჯარიმო სანქციების მცირე ოდენობა. „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონი მონაცემთა პრინციპების დარღვევითა და საფუძვლის გარეშე დამუშავებისათვის ითვალისწინებს საჯარიმო სანქციებს. თუმცა, ნიშანდობლივია ის ფაქტიც, რომ სანქციები გაზრდის ინიციატივით გამოვიდა დიდი ბრიტანეთის პერსონალური მონაცემების დაცვაზე ზედამხედველობის განმახორციელებელი ორგანო (ICO) მას შემდეგ მას შემდეგ რაც ქალმა, რომელმაც უკანონოდ გაყიდა 28,000 ადამიანის პერსონალური მონაცემები, მიიღო მოგება 5000 ფუნტ სტერლინგის ოდენობით, ხოლო სასამართლოს მიერ მასზე დაკისრებულმა ჯარიმამ მხოლოდ 1,000 ფუნტ სტერლინგი შეადგინა. დიდი ბრიტანეთის საზედამხედველო ორგანო მიზანშეწონილად მიიჩნევს, რომ პერსონალური მონაცემების დაცვის კანონმდებლობის ასეთი სახის დარღვევისათვის პასუხისმგებლობის ზომა უნდა იყოს არა მხოლოდ ჯარიმა, არამედ პატიმრობა.

ნაშრომში განხილულია საქართველოს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საზედამხედველო ორგანოს როლი განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების საკითხში. ამ მხრივ, წარმოდგენილი მასალის ანალიზის საფუძველზე, შეიძლება ითქვას, რომ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორისათვის მნიშვნელოვან გამოწვევას (1) ცენტრალიზებული მმართველობა (2) საჯარო უწყებების მიერ ფაილური სისტემის ელექტრონული კატალოგის ეფექტიანი

მექანიზმის არსებობა, (3) ინსპექტორის აპარატის ადამიანური რესურსის სიმცირე და (4) შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების საჭიროება წარმოადგენს. აღსანიშნავია, რომ დღეს მოქმედი კანონმდებლობით ინსპექტორი საქმეს განიხილავს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით დადგენილი წესის შესაბამისად, რომლის 38-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად ადმინისტრაციული სახდელი შეიძლება დაედოს არა უგვიანეს ორი თვისა სამართალდარღვევის ჩადენის დღიდან, ხოლო როცა სამართალდარღვევა დენადია – არა უგვიანეს ორი თვისა მისი გამოვლენის დღიდან, ხოლო ამავე კოდექსის 232-მუხლის მე-7 ნაწილის შესაბამისად ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოება არ უნდა დაიწყოს, ხოლო დაწყებული საქმე უნდა შეწყდეს თუ საქმის განხილვის მომენტისათვის განვლო 38-ე მუხლით დადგენილმა ვადებმა. შესაბამისად, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორს სამართალდარღვევაზე რეაგირება შეუძლია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მისი ჩადენის დღიდან გასულია არაუმეტეს ორი თვისა, რაც როგორც მონაცემთა დამუშავების, ისე ინსპექტორის აპარატის საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით, ვერ იძლევა დარღვევებზე ეფექტიანად რეაგირების საშუალებას და საჭიროებს ამ მხრივ მოდიფიცირებას. ხაზგასასმელია ის გარემოებაც, წარმოდგენილი 28 გადაწყვეტილებიდან 05 შემთხვევაში, აღიშნული ნორმის მოთხოვნის მიუხედავად, ინსპექტორმა ხანდაზმული განცხადებები მიიღო წარმოებაში და განახორციელა მათი შესწავლა. მნიშვნელოვანია ის გარემოებაც, რომ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატს, დაარსების დღიდან, ოთხი წლის თავზე განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების კანონიერების შემოწმების მიზნით განხორციელებული აქვს 10 შემოწმება (ერთი შემოწმება, რომელიც 2016 წელს დაიწყო ინფორმაციის გამოთხოვის მომენტისათვის კვლავ მიმდინარეობდა) და განხილული აქვს მოქალაქეთა 20 განცხადება (ერთი განცხადების განხილვა, რომელიც აპარატში 2016 წელს შევიდა კვლავ მიმდინარეობდა). ინსპექტორის აპარატის მიერ მოწოდებული 28 გადაწყვეტილების ტერიტორიული დაფარვის ფარგლებს

თუ გადავხედავთ, შემოწმებები ჩატარებულია ძირითადად ქ. თბილისის მასშტაბით, მხოლოდ 03 შემთხვევაში რეგიონში, კერძოდ წალკის 02 საჯარო სკოლაში თემატურად იდენტურ საკითხზე და ადიგენის საჯარო სკოლაში.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ საქართველოს საჯარო სექტორში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სრულყოფილი სამართლებრივი სისტემის ამოქმედებისათვის აუცილებელია მოქმედი საზოგადოებრივი ღირებულებების კონცეპტუალური გადახედვა და მოდერნიზაცია. შესაბამისად, საქართველოს მოუწევს, საკმაოდ სწრაფად გაიაროს სამართლებრივი ცნობიერების განვითარების ის გზა, რომელსაც ევროპული ქვეყნები ბოლო 30 წლის განმავლობაში გადიოდნენ. ამასთან, ევროკავშირსა და ევროპის საბჭოს განახლებულ სტანდარტებთან ჰარმონიზებისა და ევროკავშირის შესაბამისი უწყებების რეკომენდაციების შესრულების მიზნით, იკვეთება საქართველოში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მარეგულირებელი კანონმდებლობის რეფორმის გაგრძელების საჭიროება.

რეკომენდაციები

ნაშრომში წარმოდგენილი მასალის ანალიზის საფუძველზე შესაძლებელია გავცეთ შემდეგი სახის რეკომენდაციები:

საქართველოს სახელმწიფოს საჯარო სექტორში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვისათვის აუცილებელია:

1. საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებში, როგორც დასაქმებული პირების, ასევე მონაცემთა დამმუშავებლების ინფორმირებულობა და საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების, ასეთი კატეგორიის მონაცემების გამჟღავნებისა და დაუცველობის საფრთხეების შესახებ (შიდა ინსტრუქციების მომზადება, შესაბამისი ტრენინგ-კურსების განხორციელება, პერმანენტული გადამზადება).

2. პერსონალური მონაცემების დაცვის ოფიცრის პოზიციის ან პერსონალური მონაცემების დამუშავების კანონიერებაზე ზედამხედველი

სტრუქტურული ერთეულის საკანონდებლო დონეზე შექმნის სავალდებულოება ყველა საჯარო მმართველობის ორგანიზაციისათვის. ამასთან, სტრუქტურული ერთეულის შექმნის ვალდებულების დაკისრება იმ საჯარო დაწესებულებებისა და მონაცემთა დამუშავებლებისათვის, რომლებიც დიდი ოდენობით პერსონალურ მონაცემებსა და/ან განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემებს ამუშავებენ.

3. საჯარო მმართველობის ორგანიზაციების მარეგულირებელი სპეციალური ნორმატიული აქტების პარმონიზაცია „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონთან. განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისათვის შესაბამისი მიზნობრიობის არსებობის შემთხვევაში საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლში, რომლის საფუძველზეც საჯარო ორგანიზაციას მიეცემა ამ კატეგორიის მონაცემების დამუშავების კანონისმიერი საფუძველი.

4. საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებში განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების პროცედურის შიდაორგანიზაციული სტანდარტის შემუშავება, მათ შორის ამ კატეგორიის მონაცემების შენახვის ვადის განსაზღვრა.

5. საჯარო მმართველობის ორგანიზაციების მიერ განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემთა შენახვის ვადის განსაზღვრა ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში დამოუკიდებლად, შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

ა) მონაცემთა მიმდინარე და სამომავლო ღირებულება - მათი საჭიროება;

ბ) მონაცემთა შენახვის ხარჯების, რისკებისა და პასუხისმგებლობის პროპორციულობა მათი შენახვის მიზანთან;

გ) მონაცემთა სიზუსტის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული სირთულეების შეფასება.

6. საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებში მონაცემთა

დამმუშავებლების საქმიანობაზე შიდა მონიტორინგის ეფექტიანი მექანიზმის შექმნა. კერძოდ, მონაცემთა დამმუშავებელთა შემოწმება მათ ხელთ არსებულ მონაცემების სისწორის, დამუშავებისა და შენახვის აუცილებლობისა და ასევე, მონაცემთა დამუშავების მიზნის მიღწევის შემდგომ ზედმეტი და არასაჭირო ინფორმაციის წაშლისა და/ან მათი იდენტიფიკაციის გამომრიცხავი ფორმით (მონაცემთა დეპერსონალიზაცია) შენახვის მიზნით. საჭიროების შემთხვევაში ამ მიმართულებით შესაბამისი პირის გამოყოფა და/ან სტრუქტურული ერთეულის შექმნა;

7. საჯარო მმართველობის ორგანიზაციის მიერ შიდა ორგანიზაციული დოკუმენტით განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაარქივების, არქივზე წვდომის უფლების შეზღუდვის და რეგულირების, მისი უსაფრთხოების სტანდარტის განსაზღვრა. ასეთი მონაცემების წაშლის შემთხვევაში მონაცემების ამომლის უზრუნველყოფა ყველა არსებული ბაზიდან, მათ შორის უფლებამოსილი პირისა და ყველა იმ ორგანიზაციის ბაზიდან, რომელთაც მონაცემები გადაეცათ გარკვეული მიზნებისათვის, რადგან მონაცემთა გადაცემა საჯარო უწყებას, როგორც მონაცემთა დამმუშავებელს, არ ათავისუფლებს და ტოვებს მონაცემზე პასუხისმგებელ პირად.

8. საჯარო მმართველობის განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემთა დაცვის მიზნით უსაფრთხოების ეფექტიანი სისტემის შექმნა შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

ა) უსაფრთხოების პოლიტიკის/მონაცემთა უსაფრთხოების წესების შემუშავება და განსაზღვრა;

ბ) უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე პასუხისმგებელი პირის/პირების გამოყოფა;

გ) განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დაცვის მიზნით ადეკვატური საშუალებების გამოყენება;

დ) უსაფრთხოების თანამედროვე სტანდარტების დანერგვის მიზნით შესაბამისი ზომების გატარება.

განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების

დამუშავების კანონიერებაზე ეფექტიანი ზედამხედველობის განხორციელების მიზნით პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორს მიეცეს შემდეგი ხასიათის რეკომენდაციები:

1. საქართველოს მასშტაბით პერსონალურ მონაცემთა დაცვაზე ეფექტიანი ზედამხედველობის მიზნით შექმნას რეგიონალური მართვის ცენტრები;

2. გეგმიური ინსპექტირებების განსაზღვრისას პრიორიტეტი მიანიჭოს და შეამოწმოს განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემების დამუშავების კანონიერება იმ საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებში, რომლებიც თავიანთი საქმიანობის პროცესში ამუშავებენ ან დიდი მოცულობით ამუშავებენ ამ კატეგორიის პერსონალურ მონაცემებს;

3. საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 38-ე და 232-ე მუხლის მე-7 ნაწილის შესაბამისად არ განიხილოს და შეწყვიტოს იმ მოქალაქეთა განცხადების წარმოება, რომელთა მომართვებიდანაც ნათლად დგინდება ჩადენილი სამართალდარღვევის ფაქტის ხანდაზმულობა. აღნიშნული შესაძლებლობას მისცემს აპარატს პრიორიტეტულად და სწორად გაანაწილოს ინსპექტორის აპარატში დასაქმებული ადამიანური რესურსი.

4. განახორციელოს საკანონმდებლო ცვლილება, რითაც გაიზრდება განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალურ მონაცემთა პრინციპების დარღვევითა და საფუძვლის გარეშე დამუშავებისათვის დაწესებული საჯარიმო სანქცია, ვინაიდან პასუხისმგებლობის მცირე ოდენობა ამცირებს კანონის აღსრულების მექანიზმის ეფექტურობას.

5. განახორციელოს ინსპექტორის ფაილური სისტემის ელექტრონული კატალოგის იმგვარად მოდიფიცირება, რომ ერთის მხრივ, მარტივად იყოს შესაძლებელი მონაცემთა დამამუშავებლების კონტროლი და მონაცემთა დამამუშავებლებზე არსებული ინფორმაციის ანალიზი (მათ შორის რაოდენობრივად თვლა) საჯარო სექტორში, ხოლო მეორე მხრივ, შეიცვალოს ცალკეული მონაცემების მიხედვით საძიებო სისტემა იმგვარად,

რომ არ ხდებოდეს მონაცემების განმეორება, არასწორად გრაფაში მითითება ასევე მარტივად ხდებოდეს დიდი მოცულობითი მონაცემების მონაცემთა დამუშავებლების იდენტიფიცირება, მონაცემების მიხედვით თვლა, რაც ხელს შეუწყობს ინსპექტირებების პრიორიტეტულად დაგეგმვასა და კონკრეტულ უწყებაში არსებული რისკების სათანადო შეფასებას.

ინფორმაცია ნაშრომის აპრობაციის შესახებ

თემატური კოლოკვიუმები:

1. „განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემები და მონაცემთა დამუშავების უფლებამოსილებები“ –03 თებერვალი, 2016 წელი;
2. „განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების პრინციპები“ – 2016 წელი, 17 ივლისი;
3. „განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების საფუძვლები საქართველოს საჯარო სექტორში და ამ პროცესში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის მანდატი“- 2017 წელი, 27 თებერვალი.

სტატიები და პუბლიკაციები:

1. „პერსონალური მონაცემები და ადგილობრივი კანონმდებლობა“, დაიბეჭდა სოციალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის სამეცნიერო ჟურნალში „საისტორიო ვერტიკალები“, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, №34, 2016 წელი, გვ. 260-263;
2. „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი - მონაცემთა დამუშავების კანონიერებაზე ზედამხედველი საქართველოში“, დაიბეჭდა სამეცნიერო ჟურნალში „ხელისუფლება და საზოგადოება“, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, №4(40) 2016 წელი, ტომი I, გვ. 89-101;
3. „განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემების დამუშავების საფუძვლები საქართველოს საჯარო სექტორში“ დაიბეჭდა სოციალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის სამეცნიერო ჟურნალში „საისტორიო ვერტიკალები“, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი,

№35, 2016 წელი, გვ. 293–301.

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციები:

1. საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტი, ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება - 2015“, მოხსენება: „ბიომეტრიული მონაცემები, როგორც განსაკუთრებული კატეგორიის პერსონალური მონაცემები და მათი დაცვა“.

2. საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტი ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება - 2016“. მოხსენება: „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი - მონაცემთა დამუშავების კანონიერებაზე ზედამხედველი საქართველოში“.

მონოგრაფიები და გამოცემები:

1. გუგავა ნ., „პენიტენციურ სისტემაში დასაქმებულ მართვის სისტემის თანამშრომელთა სახელმძღვანელო“ 2007 წელი;

2. სახელმძღვანელო სასჯელაღსრულების სისტემის მოსამსახურეთათვის, 2006 წელი, სარედაქციო კოლეგიის წევრი.